

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendők

Székelyudvarhely,
. ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
reklamációk

Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely,
Árpád-utca 3.

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.

Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Ébredjünk öntudatra.

Sajátságos és szinte megfejthetetlen talányként áll előttünk, hogy az evangélium szerint reformált keresztyén vallás milyen nehezen tud útát találni a szivekhez. Az összes keresztyén felekezetek között egyetlen egy sincs, mely annyira közvetlenül nőtt volna ki a krisztusi szőlő tőkéből, annyira megőrizte volna ősz keresztyén jellegét, sajátságait, mint éppen a református vallás: és ime, az életben még sem terjed olyan mértékben, amint azt méltán várhatnók. De ha hódításról nem is beszélhetünk: azt legalább megkövetelhetjük, hogy vallásunk iránt, egyházunk egyetlen tagja se legyen közönyös. A ránk jöhető ostromok, kísértések között erősen megálljuk helyünket és vallásunkat könnyelműen áruba ne bocsássuk. De igen sokszor még ebben a kivánalomban is csalódunk.

Keresem, kutatom az okát: miért nem férközhetnek az evangéliumi igazságok közelebb a szivekhez: miért buknak el annyian a vallásos csábitgatások harcában? Az első kérdésre a feleletet abban találom meg, hogy vallásunk iránt igazi magyar nem törődömséggel, nem bánomsággal viseltetünk. Mit bánják nagyon sokan, ha ledül is a torony: őket úgy sem üti oda, mert nem járnak templomba. Mit bánják, ha az egyház tagjainak fele pópista vagy baptista lesz is. Tőlük mehetnek akár merre. Nekik nem fáj, nekik nem jaj. A második kérdésre adandó felelet: önként foly az

elsőből. Harcolni és a zászló becsületét megvédelmezni: csak az igazság erejével lehet. De hogyan lehessen elsajátítani az igazság erejét, ha a vallással nem törődünk, ha az evangéliumot nem vizsgáljuk? Megismeritek az igazságot — úgy mond az apostol — és az igazság szabadokká teszen. Mi pedig éppen a krisztusi igazságokat nem ismerjük, azért nem hatol be az evangélium világossága minden szivbe és a felekezeti harcban azért esnek el oly sokan. Az evangélium erejének és hatalmának bírása nélkül evang. szerint reformált vallásunknak diadalmat nem szerezhethetünk.

Ébredjünk egyszer már öntudatra és lássuk be, hogy a sikertelen, meddő élet oka mi bennünk van. Közönyösségünk miatt a pópás egyház tanai családjukban, a társadalomban, az állami életben mind nagyobb meg nagyobb tért nyernek. És mert szűkölködünk a lelki fegyverekben: nem tudjuk a támadásokat visszaverni. A reformáció kezünkbe adta a bibliát, de mi annak tartalmát nem ismerjük; igazságait, mint kétélű fegyvert nem forgatjuk. Mig ezzel szemben, a pópás egyház babonás, csudákkal, látomásokkal teljes iratai elárasztották az egész magyar hazát. Mi olyan formán vagyunk hitünk drága kicseivel, mint a tékozló fiú az apai örökséggel. Bőviben vagyunk mindennek és így azt meg sem is becsüljük. Nem féltjük eléggé az elkallódástól, nem gyümölcsöztetjük a jövő számára.

Ébredjünk öntudatra és evangéliumi szent hitünkért ragadjuk meg a léleknek minden fegyverét. Ne csak a templomban halljuk, hogy evang. szerint reformált keresztyének vagyunk, hanem református voltunk öntudata nyilatkozzék meg szavainkban, cselekedeteinkben, az élet minden viszonyai között. Ha így a Krisztus evangéliumának igazságával harcolunk: a győzelem bizonyára nem marad el.

Siculus.

Kálvin János a „Tízparancsolat“-ról.

(Folytatás.)

V. Parancsolat.

Tiszteld apádat és anyádat.

Azaz, mivelhogy az Istent félnünk és szeretnünk kell: szülőinket nem szabad elhanyagolnunk, sem bármiféle dologban őket megbántanunk; sőt inkább terheikből minél többet vegyünk le vállaikról, őket tiszteljük és becsüljük, nekik Isten akarata szerint engedelmeskedjünk, kényelmükön munkálni és kedvükre tenni törekedjünk mindenben, a miben csak nekik használhatunk. E parancsolathoz az az ígéret van kapcsolva, hogy *sokáig él a földön, a ki szülőit az őket megillető tiszteletben részesíti.* Ez ígéret mintegy különös ajánlatképen van melléje csatolva, a mely

egyfelől értésükre adja, hogy Isten előtt mily kedves e parancsolat megtartása és felráz és felserkent minket a mi lelki tunyaságunkból; másfelől figyelmeztet, hogy a háládatlan gyermekekre, kik elmulasztják leróni a hálát és a kölcsönös viszontszolgálatot, a legbizonyosabb kárhoztatás vár.

VI. Parancsolat.

Ne ölj!

Azaz, minthogy az Istent félnünk és szeretnünk kell: senkit semmiféle bántalommal ne illessünk, senki iránt méltatlanok ne legyünk, senkit ne ingereljünk és senkin se erőszakoskodjunk; hanem inkább, ha van bennünk valami istenfélelem és szeretet, jóakarattal legyünk mindenkihez: baráthoz és ellenséghez s mindkettőnek tetszésére törekedjünk, mindkettőnek, ha valami veszélyben vannak, segítségét nyujtsunk és a mennyire tőlünk telik, mindkettőnek szolgálatára lenni törekedjünk.

VII. Parancsolat.

Ne paráználkodjál!

Ide tartozik, hogy miután az Istent félnünk és szeretnünk kell: egész életünk folyamán keresztül mindenben szeplőtlennek és önmegtartóztatók legyünk, beszédben úgy, mint cselekedetben. És minthogy a szüzi élet Istennek különös ajándéka: vizsgálja meg kiki, hogy mi adatott neki. Mert a kik ez ige teljesítésére nem képesek: azoknak az ő testi tisztátlanságuk ellen megvan a maguk, Isten által rendelt orvosszerük, s ha azt nem használják, Isten ellen tusakodnak és az

TÁRCZA.

Az Ur átka.

— Irta: *Özv. Doros Györgyné.* —

És hangzott az Ur átka: Te férfiu, arczádnak véres verejtékével keressed kenyered, és te asszony, megmérhetetlen fájdalmak árán válsz ős anyjává a népeknek! Magzataitok bünben fogantatnak és halálnak halálával halnak meg! És így lesz ez az időknek végtelenségéig. És az első emberpár bünének tudatában, porig alázva távozott az Édenkertből, honnan engedetlenségének következményeképpen száműzetett. Azonban a nagy mindenség alkotója még ki sem szabta a büntetést a legtökéletesebb teremtménye, a saját kép-mására formált — emberre: ugyanazzal a gondolattal — végesre szabott életének legnagyobb áldásává változtatta azt, szívükbe, vérükbe oltván a küzdelem utáni vágyat és a családi szeretetet.

— »Ez az enyém, a nagy világ helyett e tér lesz otthonom. Birok vele, megvédem azt a kárttevő vadaktól és kényszeritem nekem termeni.« — mondja Ádám körültekintve a téren, mely a gondviseléstől számára rendeltetett — tetterre kész férfi erejének büszke öntudatában.

— »En meg lugast csinállok, éppen olyant

mint az előbbeni, s így közénk varázsolom a vesztett Édent«, füzi tovább a férfi gondolatát Éva. És a család és a tulajdon, e kettős cél, lón a világnak mozgó ereje.

Sokat, nagyot vitt véghez azóta a hatalmas férfi erő és büszke férfi elme. Hazát foglalt, ott-hont teremtett, nemzeteket alkotott. Azt, a mire kimondhatta: enyém, megvédte tüzzel, vassal, életének vérevel. Megküzdött érette fenevadakkal, meg a legrettenetesebbel, az övéire éhes embertársával. Elmulhatatlan időkre épült gúlákat, piramisokat, függő kerteket, templomokat, megvívhatatlan erősségeket, ágyukat, mikkel szétrombolja azokat, hajókat melylyel uralja az oczeánokat, hatalmába kerítette a természeti erőket, nincs tér, nincs távolság vizen, szárazföldön, légen ur a tudomány, a kiművelt emberi ész.

És valahányszor küzdelmének sikerét látta, akár népeket törölte ki a nemzetek sorából, akár kutató elméjének sikerült gátat vetni a halál angyalának, mely pusztító, fertőző betegség alakjában réme lón az emberiségnek, akár új világ-részeket fedezett föl, vagy ha bár fáradságos kézi munkája után egy darab kenyeret nyujthatott éhező családjának, mindannyiszor pillanatokra bár, de átélvezi az Istentől átokkal sujtott férfi a paradicsomkert gyönyöreit.

És Éva? Éva az évek ezrei alatt ékesítette a hajlékot a családjá számára és nevelte mind-

ő rendeletének szegülnek ellene. Azt pedig ne mondják (mint manapság sokan), hogy Isten segédelmével mindenre képesek. Mert Isten az ő segédelmét csak azoknak adja, kik az ő utáiban járnak, azaz, az ő elhívását követik, a mely alól pedig ezek, Isten akarata ellenére kitérni merészkednek. Ebben a makacsságban Isten segédlemére ne számítsanak, hanem inkább emlékezzenek arra, a mi megmondott: ne kísérsd a te Uradat, Istenedet! Az pedig egyenesen istenkisértés, ha az általa belénk adott természetnek ellenére törekszünk és az ő bennünk levő ajándékait megvetjük.

Ezek pedig nemcsak ezt teszik, hanem a házasságot is, melyet Isten méltónak tartott elrendelni és a melyet mindenkinél tiszteletreméltónak nyilvánított, s a melyet Krisztus Urunk is megszentelt az ő jelenlétével és a melyet első csudájával megtisztelni méltónak talált, fertőzésnek merészkednek nevezni, annyira, hogy ennek rovására akármicsodafajta nőtlenséget csodálatos dicsőségekkel magasztalnak. Mintha bizony nem egészen más volna a nőtlenség és ismét más a szüziesség. Angyali életnek nevezik a nőtlenséget és ez által a legnagyobb méltatlanságot követik el az Isten angyalaival szemben, a kikhez a feslett életűeket házasságtörőket, sőt még sokkal rosszabb és becselenebb fajtaakat hasonlítanak. És valóban, itt a legkevesebb szükség sincs a bizonyításra, a hol maguk a tények nyilván reájuk bizonyítanak. Hiszen szemünkkel látjuk, hogy az ilyen kérdést és az ő adományainak e megvetését mily borzasztó büntetéssel sújtja az Ur mindenütt. — De a házastársak se gondolják, hogy nekik min-

den szabad, hanem legyen mindenki az ő feleségével és viszont a feleség az ő férjével szemben józan és mértékletes, úgy élvén, hogy semmi olyant meg ne engedjenek, a mi a házasság tisztességével és mértékletességével ellenkező és végre gondolják meg, hogy az Urban keltek egybe.

Az ingadozókhöz.

— Irta: *Balázs József.* —

Előveszed az olvasót
S imáidát morzsolgatod,
Ajkaidról sok szó lebben . . .
De lélek vajh mi van ebben?! . . .
Oh, az Isten, aki lélek,
Imádót, nem ilyet keres,
De tisztult sziv, lélek szárnyán,
Ki az egek felé repes.

Letérdepelsz, melled vered,
Megostromolsz földet, eget
S várva-várod, hogy az Isten
Megszánjon, hogy rád tekintsen.
Oh, az Isten egy és örök,
Nem változik, mint reméled;
Ha te nem lész uj emberré,
A jó Isten sem lesz véled.

Templomba jársz este, reggel,
Nem egyedül, nagy sereggel
Hallgatsz misét, mit nem értesz.
S hiszed: így jutsz idvességhez.
Oh, az Isten nincsen távol,

azon erős, bátor, tudós és munkás férfiakat, kik véghez vitték ama dicső, hallhatatlan és derék tetteket. És évek milliárdjai óta asszony volt, boldog, büszke és megelégedett.

És méltón, mert hisz van-e harci diadal, akármilyen testi erőt, akármilyen lelki bátorságot követelő; van-e remekmű, bárha világra hirdeti alkotójának dicső nevét; van-e találmány, bár millió meg millió ember életére hasznos vagy kellemes legyen, melynek fontossága összehasonlítható volna azzal, ha a nő családjának életét kellemessé teszi, ha az anya gyermekeit, derék, munkás, kötelességtudó, becsületes emberekké nevelheti? Az az egyszerű, munkás asszony, ki jóra való munkás embereket nevelt fiaiból, leányai-ból, nagyobb dolgot művelt bármelyik hallhatatlan emlékü hadvezérnél, alkotó művésznél. És bármilyen hatalmas legyen a férfi, bármilyen széles, nagy térre essék munkaköre, nagyobb hatalom nincs a kezében, mint az édes anyának, mert hisz legyen ő uralkodó, vagy akármilyen nagy ur, ő is volt kicsiny, magával tehetetlen gyermek, az ő kezeckéi is csak ép oly bátortalanul szorították az édes anya ruhája csücskét az első lépések ingatag korában, az ő apró szemei is szorongva kísérték az édes anya mozdulatait, közvetlenül nála keresve a védelmet és oltalmat. És bármily lángész váljon is ki később belőle, kicsiny

korában az ő elméjét is a tudatlanság sűrű fátyola borította.

Bizony az isteni átok, mely anyasággal sújtotta a nőt, korlátlan hatalmat adott kezébe s egyszersmind a legsúlyosabb felelősséget róta reá; valamint soha, semmi körülmények között semmi egyébbel nem pótolható mély, benső boldogító érzést nyújtott számára. Hozzá kegyesebb volt az Ur, mint az erős férfihoz, ő nem csak drága és ritka pillanatokban érzi a teremtő közelségét, attól a percztől fogva a mint karjaiba szorítja kisedét, a mint méltónak találta e felelőségteljes hivatásra, mindig mellette van, mintegy társul fogadja alkotásában, a gyöngé nőt. Így szólván hozzá: Ime kezébe teszem ez emberi életet. A teste fejlődik az idővel a mint a természet magával hozza, csupán csak felügyelned kell reá, védened hidegtől, melegtől, mint egy nemesebb fajta növényt, hogy el ne satnyuljon. Ám a lelkét, érzését, kedélyét, mindazt a mi őt majdan az állaton, növényen felülemeli, emberé teszi, azt te adod meg neki, te műveled, hajlítod a mint jónak látod. Amivé lesz neked fogja köszönni. És minden mozzanat, mit a szép, jó és nemes felé tesz, az Édenkert tiszta, szent gyönyörűségét nyujtsa majd feléd. Az átok, melylyel ősanýádban nemedet sújtottam, így válik életed legfőbb áldásává, létezésednek tartalmat, becsét nyujtva.

(Vége köv.)

Tisztelete nem szolgálat,
Ha szivedben nem hordozod,
Nem jut hozzá soha vágyad.

Ha Istenhez akarsz menni,
Nem kell ehhez egyéb semmi:
Tisztítsd meg a szived, lelked
És ő hozzá fölemeljed.
Külsőségben nincsen lélek,
Nem egyéb az, füst és pára,
A szeretet hiányának
S szivtelenség áruhája.

Ámitó szó ne hasson rád,
Ellenség az és nem barát,
Aki téged arra tanít,
Hogy más legyen benned a hit.
A magyarnak ősz szokása:
Szeret Istent, szeret hazát,
Mindkettőnek nagy, szent nevét
A lelkével karolja át! . . .

Kövesse mit Isten akar,
Hazánk földén minden manyar:
A Krisztusnak legyen hive
És helyén lesz mindig szive.
Ne cseréljünk hitet, hazát,
Nem pótolja ezeket más! . . .
Egy haza van csak: a magyar,
És egy hit: a magyar vallás.

Isten igéje.

— Józanság. —

Vigyázzatok, hogy valamikor meg
ne nehezédjék a ti szivetek dob-
zódásnak, részegségnek miatta.
(Luk. XXI. 34)

Nincs az emberi életnek olyan körülménye, melyre nézve Jézus Krisztus tanácsadása hiányoznék. Nemcsak a nagy kérdésekben, mint az Isten imádása, a felebaráti szeretet gyakorlása, ad bölcs tanácsokat, hanem az emberi élet kicsiny, sokszor jelentéktelennek látszó kérdéseiben is ott van az útjelző, s rajta felirva a jó tanács, melyet követnünk kell. Oh, ha követnők is a krisztusi jó tanácsokat, mennyi szomorúságtól őriznők meg a szivünket, mennyivel kevesebb lenne a bánat, a szenvedés; mennyivel boldogabbak lennének az emberek. De, hát az ember is olyan sokszor, mint a gyertyafényt körülrepeső esti lepke. Hiába hajtjuk, nem megy, míg a szárnyát meg nem égette a láng. Aztán alá hull, magára is. Az embernek is hiába adjuk a jó tanácsot, hiába hivatkozunk a krisztusi tilalom parancsra, az okosságunknak, a józan észnek törvényeire: nem használ semmit. Megy, fut, vakon rohan a szenvedélyek égő lángjába, a bűnnek, a kárhozatnak gyehezza tüzébe. Mignem szárnya égett lepkeként, testbenlélekben megtörve hull alá a nyomoruság, a szenvedés szuró töviseire.

Farsang van. Szól a zene. Hullámszik a jó kedv. Cseng a pohár, s egyre hangzik a jelszó: »Igyunk pájtás. Rövid az élet, örök a sir!« És aztán, ezt a rövid életet olyan szépen átmulatják,

hogy még a mámor el se szállott fejükből, már is a sir szélén állanak. És a család? a gyermekek? a mindennapi kenyér? és a lélek üdvössége? Ah, hisz' éppen ez elől menekülnek, az élet bajait feledtetik borral. De, nem lehet. Mikor a szenvedélyek égő tüzébe ifjuságuknak, boldogságuknak lepke-szárnya végképpen leégett: a rideg valóságra ébrednek fel, s egyebük sem maradt, mint a lelkiismeret szűrő tövise.

Akarod-e, óhajtod-e, hogy te is egyszer csak ezen a szuró, tövises párnán ébredj fel? Ugy-e, nem. Lásd ennek csak egy módja van. Az, ha követed a kicsiny dolgokban is a Krisztus tanácsát, ha *dobzódásnak, részegségnek miatta, a te szived meg nem nehezedik*. Légy, maradj józan egész életedben. A józanság, a mértékletesség, a keresztyén emher legszebb erénye, legfőbb ékesége. Ez az alapja a testi és a lelki élet boldogságának. De, ne ijedj meg, mert a mikor az én Megváltó Krisztusommal józanságra intelek: a földi élet jótékony, ártatlan örömeitől nem akarlak megfosztani. Sőt ajánlom, hogy azokban végy részt. Örülj az örülőkkel. Jézus is így cselekedett. Jelen volt a kánai menyegzőben; vacsorált a gazdag farizeus, Simon házában. Jelenlétével a földi örömeiket, multságokat, társadalmi összejöveteleket megszentelte, azoknak komolyságát, ártatlanságát megőrizte.

Ha örömeid árán nem akarod lelked tisztaságát, nyugalmát örökre elveszteni: légy józan és vigyázz, hogy valamikor meg ne nehezédjék a te szived részegségnek, dobzódásnak miatta. *V. F.*

Hazai krónika.

— 1903. január 27. —

Országgyűlés. A cukoradótörvény némely pontjainak módosítása után, *jan. 21-én Széll* Kálmán tájékoztatta a Házat a katonai javaslatok tárgyalásának ideje felől, melyet már 23-án szeretne megkezdeni. Az ellenzék részéről igen nagy visszatetszést szült ez a javaslat. *Barabás* Béla éles szavakban kelt ki úgy az idő pont, mint a javaslatok ellen, kéri, hogy vegye le a kormány napi rendről és álljon elő valami okosabb dologgal. De ha a többség mégis másképpen döntene: akkor legalább adják ki a javaslatokat az osztályoknak előzetes megbeszélés végett. *Rakovszky* István, a néppárt vezérszónoka, még obstrukciót is helyezett kilátásba, ha a kormány vissza nem vonja a javaslatokat. *Szederkényi* Nándor Ugronpárti is így beszélt. *Széll* újból felszólalt, hangsúlyozta azok szükségét állambiztonsági szempontból, és csupán annyit engedett, hogy egy nappal később kezdik tárgyalni. *Csernoch* János a papi hagyatékok dolgában intézett kérdést egyszerre három miniszterhez. De választ egytől sem kapott.

Krasznay Ferencz már szerencsésebb volt a miniszterelnökkel, kitől azt kérdezte, hogy hajlandó-e az osztrák kormánnyal a készfizetések felvételére kötött egyezmény tartalmát közölni? *Széll* K. azt feleli, hogy az államjegyek bevonása után, azonnal beterjeszti a készpénzfizetések megkezdésére vonatkozó törvényjavaslatot. Ez a kijelentés azt teszi, hogy az osztrák és magyar kormány meg-egyeztek, hogy a közös államadósságból a reá eső részt mindenik maga hordozza, s annak készpénzben való visszafizetéséről gondoskodják. Két napi szünet után, 24-én, zárt ülésel kezdődött a tanácskozás. Mult számunkban mi is megemlékeztünk volt *Apponyi* kivánalmairól, a katonai javaslatokat illetőleg. *Apponyi* ezen feltételeit egy bécsi lap közölte elsőben. Most azt akarják megtudni, hogy jutott az a bizonyos ujságíró ezekhez a feltételekhez, melyek *Apponyi* emlékirataiban foglaltatnak csupán és amelyet *Apponyi* csak *Széll* K.-nak adott át. *Rakowszky*, *Szentiványi*, *Hock* követelik, hogy azt a hirlapírót (*Singer* Zsigmond) büntessék meg. *Mig Szatmári* Mór és *Vészi* József védelmére kelnek. Ezt a sajtó szabadság korlátozására vezetne. Zárt ülés után *Benedek* János, *Rákosi* Viktor azt követelik, hogy a katonai javaslatokra vonatkozó kérvények olvastassanak fel. Ami meg is történik. Elnök elrendeli a kérvények kinyomását és szétosztását. Még egy pár kisebb interpelláció volt, mire az ülés véget ért.

A főrendiház ülése. *Január* 25-én és 26-án a főrendiház is ülést tartott, hogy a képviselőház által letárgyalt törvényjavaslatokat a maga részéről is elintézzék. A czukorra vonatkozó becikkelyezéssel hamar végeztek. *Br. Prónay* Dezső rövid felszólalása után, elfogadták. Annál nagyobb volt az érdeklődés a horvát útlevelekre vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása iránt. *Br. Bánffy* Dezső szólalt fel elsőnek, követelve, hogy a törvényjavaslatot módosítsák akként, hogy a horvát utlevelek magyar nyelven is kiállittassanak. Ezen értelemben beszélt *br. Prónay* Dezső, *gr. Keglevich* Gábor és *gr. Esterházy* János is. *Széll* Kálmán

ellenzi a módosítást. A dolog szavazásra került és a többség a kormány álláspontját elfogadva, leszavazta a magyar nyelvet. Érdekes, hogy a szavazásnál a kath. püspökök és főherczegek, tábornokok mind a magyar nyelv ellen szavaztak; míg prot. egyházunk jelesei és a hazafias kath. főurak annak érdekében keltek sikra.

Az állami gyermekvédelem szabályozása tárgyában *Széll* Ignác államtitkár elnöklete alatt napokon át folyt a tanácskozás és kimondta, hogy minden tizenötéven alóli gyermeknek joga van állami eltartásra, ha az eltartásra kötelezetteknek ez nem volna módjukban. A felvétel elrendelését azonban a bizottság kivette a rendőrhatalóságok hatásköréből és az árvaszékhez utalta. A javaslat legközelebb egy nagyobb bizottság elé kerül s ugyanakkor hozzák a javaslatot egész terjedelmében is a nyilvánosságra.

BIRÓ LAJOS ÉS SZOLGAJA.

Világ krónika.

Bomlás a kath. egyházban.

Az »egyedül idvezítő« róm. kath. egyházban a bomlás tünetei kezdenek nyilvánulni. Ez a jelenség azonban legkevésbé sem kárhoytandó, már t. i. a vallásos élet egészséges fejlődése szempontjából. Mert miről van szó? Arról, hogy az *olasz papok* petíciót terjesztettek a »szent atya« XIII. Leó pápa elé. Kérvényükben oly csekélységet kívánnak, ami minden embernek jogát

képezi, amitől épen csak a katolikus papság van eltiltva. Engedélyt kérnek arra, hogy ezentul ők is — nősihessenek. Nősihessenek, mint a görög-katolikus papok, akiknek a szentséges atya megengedte ezt. Pedig, mint az ifju olasz papok írják, ők ugy érzik, hogy ők is csak olyan husból és vérből valók, mint ama görög-kat. kollégáik. Adja meg tehát nekik is a pápa a házassági engedélyt. A kérés jogosultságát az erkölcsi és a társadalmi élet tisztaságára fektetik. Kíváncsiak vagyunk, mit felel erre az erkölcsök csalhatalan és tiszta őre, a »szent atya?« — Egyik osztrák lap jelentése szerint, az *osztrák* katolikus papok a borotválkozás ellen emelték fel tiltakozó szavukat.

»Tiszta dolog, így ír az osztrák lap, hogy a borotválkozási kényszer valóságos kín, különösen azokra nézve, akiknek erős növésű szakálluk, bajuszuk van. Ezt a szokást teljesen el lehet törölni, mivel csupán csak divatkérdés.

Ennél azonban sokkal nagyobb jelentőségű dr. *Delitzsch berlini* kath. theol. tanár felolvasása. A tudós tanár egy felolvasásában, melyet a német császár is meghallgatott, azt fejtegette, hogy a dogmák (hitcikkék) uralma megöli a vallást, és minden vallásnak, ha létjogosultsággal akar birni: fejlesztésre, tovább képzésre van szüksége. Ez a beszéd már a katolicizmus életfájára vetett éles fejsze. Mert ott tudvalevőleg, a pápai csalhatatlan dogmáktól nem tágitanak, ott fejlesztésről, haladásról szó sincs. Csak bekövetkezik rendre az időknek ama teljessége, midőn a mi buzgó kath. testvéreink is kiszabadulnak a papuralom nyomasztó igája alól és rálépnek — a pápák tudománya helyett — a Krisztus evangéliumának erős fundamentumára.

Egyházi élet.

Egyháziestély. A székelyudvarhelyi ref. egyházközség jan. 25-én tartotta változatos műsorral és igen nagy látogatottság mellett ötödik egyházi estélyét. Özv. Doros Györgyné szép felolvasását lapunk tárczájában közöljük. Az estély anyagilag is szépen jövedelmezett: 23 kor. 46 f. gyűlt be a »Vasárnap« terjesztésére.

Az udvarhelyi egyházmegye Egyházi Értekezletének választmánya jan. 20-án népes választmányi ülést tartott és kimondotta, hogy a tavaszi közgyűlést Etéden fogja megtartani. Több életrevaló indítvány is került napi rendre. Így, miként lehetne értekezletünk tagjainak számát fokozni és a tagdíjakat legcélszerűbben beszélni. Óhajtanó volna az is, hogy hiveink kezébe adandó könyvek, olvasmányok előzetesen átvizsgáltassanak, hogy mindenki a neki megfelelőt kapja; és végül igen nagy szükségünk volna egy, az első, második osztály számára való vallástani kézi könyvre. Mind olyan kérdések, melyeknek sikeres megoldása egy-egy lépéssel közelebb vinne egyházi életünk megerősítéséhez.

Protestánsok megadóztatása a kath. egyház javára. Gyakran megesik ebben a mi szép magyar hazánkban, hol a felekezeti békének jelszavát mindnyájan szeretjük ajkunkon viselni, hogy protestáns családokra — bizonyára a jó békesség kedvéért — a kath. egyháznak fizetendő egyházi adót vetnek ki. Ebben a kegyben részesült egy pár lókúti ág. evang. család is. A világi hatóságok fokozatosan elmarasztalták az ottani róm. kath. plebános részére fizetendő egyházi adóban. Az ágost. evang. egyház főhatósága feliratot intézett a vallás és közokt. miniszterhez, kérve a sérelem orvoslását. Hivatkozik a felirat

II. Lipót 1790. évi decretumára, mely világosan kimondja, hogy az ilyen természetű fizetések megszüntetendők. Hasonló véleményben van a kir. Kuria is, midőn azt mondja, hogy a párbér nem dolgi teher és így nem is fizetendő a más felekezetek részére. Reméljük, hogy a közoktatási kormány érvényt szerez a felekezeti jog egyenlőségének.

Védelem. Tiszteletes *Kiss Károly* agyagfalvi lelkész társunk levelet és nyilatkozatot küldött be hozzánk, melyben igazolni akarja magát, leánya reversális házassága ügyében. Sajnálattal bár, de ki kell jelentenünk, hogy a nyilatkozatot egy részt nagy terjedelme, de főleg, mert ez ügyben nem előttünk kell igazolnia magát: nem közölhetjük. Amit azonban, eljárása mellett igazolásul felhoz, azt készséggel ideírjuk. Azt mondja, hogy »En sem mint apa, sem mint református pap, leányom reversális adásába sem szóval, sem írásban, sem hivatalos, sem magán ember előtt soha bele nem egyeztem, azt meg nem engedtem, sőt az ellen mivelt emberektől igénybe vehető minden lehető eszközzel elejétől végig a legerélyesebben küzdöttem.« Sőt felhossa azt is, hogy leányának jegyese sem kívánta a reversálist, s ennek elejtése végett lépéseket is tett, de »a válasz tagadó lett.« No hát éppen itt van a forduló pont. És ettől kezdve az ügyet többé nem tekintjük *Kiss Károly* kollégánk személyes ügyének, hanem anyaszentegyházunk egy megoldandó kérdésének. Mikor e hirt közre adtuk, azt mondtuk akkor is, és azt mondjuk most is, hogy nem jól van ez így. Nem jól van nevezetesen, hogy papjaink, tanítóink, tanáraink, szóval egyházi alkalmazottjaink házasságára nézve, mi a vallás kérdésében semmi követendő elvet fel nem állítunk, míg pl. egy kath. tanárt nem alkalmaznak, ha más vallásu feleségétől reversálist nem vesz. Ezen a hiányon kell nekünk is segíteni. Az ilyen esetek csak meghozzák az orvoslást. A mi pedig *Kiss Károly* kollégánk beleegyezését illeti: arra nézve csak azt jegyezzük meg, hogy a szülői beleegyezés nem a reversálishoz kell, hanem a házasság kötéshez. Mert hiába van meg a reversális, ha nincs a kiskorúaknál szülői beleegyezés: nem köthető házasság. Így tehát, mégis beleegyezett. Ezzel a kérdést befejeztük.

Kegyesség útja.

A férfiú és a nő.

Mi a férfiú? Istennek dicsősége, mert Isten a maga képére és hasonlatosságára teremté. (I. Kor. XI. 7. I. Mózes I. 26—27.)

Mi a nő? A férfiú dicsősége. Mert nem a férfiú teremtett a nőért, hanem a nő a férfiúért. (I. Kor. XI. 8—9.)

A férfiú miért nem lehet nő nélkül? Mert az Isten úgy rendelte. Ő mondá: »Nem jó az embernek egyedül lenni; szerzek neki segítő társat.« (I. Mózes II. 18.)

Miért nevezik a nőt asszonyembernek is? Mert a férfiúból vétetett. (I. Móz. II. 23.)

A férfi és nő közt van-e különbség Krisztus előtt? Nincsen. Mert előtte mindnyájan egygyek vagyunk. (Gal. III. 28.)

Mi a férfi kötelessége? Hogy uralkodjék az ő házában. (Észt. I. 22.)

A nő miért nem uralkodhatik a férfi felett? Mert Ádám teremtett először, nem Éva. És Ádám nem csalatott meg, hanem Éva. (I. Tim. II. 13—14.)

Ki a feje minden férfiúnak? A Jézus Krisztus. Pál apostol azt mondja: »Akarom pedig, hogy tudjátok, hogy a Krisztus minden férfiúnak feje, a nőnek feje pedig a férfi, a hitnek feje pedig az Isten. (I. kor. XI. 3.)

Melyik férfit nevezhetjük boldognak? Azt, a ki bizik az Urban. Mert olyanná lesz, mint a víz mellé ültetett fa, a mely a folyó felé bocsátja gyökereit és nem fél, ha hőség következik és a levele zöld marad; és a száraz esztendőben nem retteg, sem a gyümölcsözéstől meg nem szünik. (Jeremiás XVII. 7—8.)

Mi a nő legszebb ékessége? Azt mondja Pál apostol: »A nők tisztességes öltözettel, szemérmességgel és mértékletességgel ékesítsék magukat; nem hajuknak fodorgatásával, arannyal vagy drágakövekkel, vagy drága öltözettel, hanem jó cselekedettel.« (I. Tim. II. 9—10.)

Adár.

A láthatatlan vendég.

Egy németországi fejedelem lakomát rendezett egykor s a többi vendégek között meghívta helybeli lelkészét is. »Köszönettel fogadom Urunknak e szivességét — mondá a lelkész, — hanem csak azon feltétel alatt fogok megjelenhetni, ha magamon kívül még egy vendéget is szabad ama lakomához vezetnem.« A szolgák megvitték a hirt a fejedelemnek, és elcsudálkozott a különös hirdáson, mindazáltal visszaüzent, hogy igen is, szívesen fogja látni a lelkészt másodmagával is. A lakoma ideje elérkezvén, a lelkész csak egyedül jelent meg. »És hol van önnek a vendége, — kérde a fejedelem, — hiszen ön vendéget is akart hozni magával? Bocsánatot kell kérnem az ő nevében, felséges fejedelem — viszonzá a lelkész — ő majd valamivel később fog megjelenni.«

Azután lakomához ültek, a multság megkezdődött, s a lelkész vendégéről végkép megfeledkeztek. Hanem midőn az urak közül egynemelyikén látni lehetett már, hogy elittasodnak, akkor a lelkész felállott ülőhelyéből, s meghajtván magát a fejedelem előtt, így szólott: »Kegyelmes fejedelem, az én vendégem érkezett!«

Mindnyájan a szólóra tekintettek kíváncsian. »Az én vendégem — szól a lelkész komolyan — az Üdvözítő Jézus Krisztus, a kit lélekben, az ő szent igéje által ide is elhoztam magammal!«

Ezen vendég azt mondja Lukácsnál a 21-ik rész 34-ik versében: »Vigyázzatok, hogy a ti szívetek meg ne nehezédjék dobzódásnak és részegségnek miatta!« Ha e törvényt áthágjuk, az én üdvözítő vendégemet nem tartjuk eléggé tiszteletben.

A már-már ittasodni akaró vendégek elszégyelék magukat, az ivást abba hagyák, a kegyes

fejedelem azonban forró köszönettel ölelte meg a lelkészt, e szavakat mondván: »Oh vajha e kedves láthatatlan vendég mindig itt volna közöttünk!«

Esti ima.

Oh nagy Isten áldlak téged,
Lelkem tiszta érzelmivel,
S ima szárnyon küldöm hozzád
Kegyelmednek egébe fel.

A hit lángol szivem mélyén
S hozzád fohászkodom atyám,
Jóságodnak szelid fényét
Ezután is hintsd még reám.

Im az alkony csöndje rám szállt
S az estharang imára int,
Lelkem, szivem átvadadoz,
Atyám őrizz engem megint!

Áraszd reám kegyelmedet,
Hisz oltalmam benned áldom,
S végy magadhoz szent egedbe,
Hogy ha rám borul az álom.

Kertész Albert.

Mai képünkhöz.

Biró Lajos személyében egy hirneves, magyar tudóst mutatunk be olvasóinknak, aki majdnem hét évet töltött távol hazájától, az uj-guineai szigeteken, a vad népek között, hogy azoknak szokásait tanulmányozza. Ez idő alatt élete minden nap veszedelemben forgott. Egyfelől az ott uralkodó váltóláz miatt, mely csak az előtt ragadt el egy másik magyar tudóst: Fenichel Sámuel; de főként az ellenséges indulatu vad népek miatt, akik az európai embertől nagyon is félnek, s ha szerit ejthetik, elpusztítsák. A szigetet a pápua népfaj lakja, akik még pogányok. Kilencz misszionárius 17 év alatt, csupán egy embert tudott megtéríteni s az is a Biró Lajos képünkön látható szolgája. Biró L. igen sok értékes tárgyat küldött onnan a nemzeti múzeumnak. Elményeiről az ország nagyobb városaiban most előadásokat tart.

Vegyes hírek.

A »Vasárnap« ezen számával már belezökentünk a rendes kerékvágásba. Kiadónk az előbbinél jóval finomabb papírra nyomatta. Készen vannak az új czimszallagok is, de csak azok számára, akik előfizetéseiket beküldötték, vagy afelől minket tájékoztattak. Mutatványképpen több számot nem küldünk, mert az is nekünk tetemes költséget okoz. Hanem előfizetőink számával még nem vagyunk megelégedve. Nem jelentkeztek még annyian, hogy az előfizetési pénzeiből a lap költségeit fedezhetnék. Mi nem sajnáljuk a munkát és fáradságot, hogy olvasóink kezébe jó lapot adjunk,

de ilyen pártfogás mellett nem lehet megélni. Kérjük minden igaz barátját ügyünknek, hogy pártoljanak. Tájékozásul azt is tudatjuk, hogy a Vasárnapot ezentul rendszeren minden pénteken postára adjuk.

Szász arczátlanság. Korn Ártur, Magyarországról kitessekelt szász hirlapíró most egy könyvet irt »Német-üldözés Magyarországon« cím alatt és ebben a magyarfaló könyvben a következőket írja: »Szent István koronájának országában nincs egy talpalatnyi föld, melyet ne áztatott volna német verejték és német vér. A török járom alól való felszabadulást szintén a németeknek köszönheti Magyarország. A németeknek köszönhető mindazon ipar- és kereskedelem, amely az országban létezik. A német földmives volt tanítómestere a Szent István koronájának területén lévő földmívelésnek«. . . És így tovább. Ez már csakugyan nem egyéb, mint arczátlanság.

Aradi asszonyból perzsa kán felesége. Egy feltűnő szépségű aradi özvegy asszony kivetődött Konstantinápolyba. A csinos asszonyka csahamar meghódította a törökök szívet. Eljegyezte egy dus gazdag török, Mihad bég. Eljegyzés után az asszony haza jött, hogy anyagi viszonyait rendezze. Utánna visszament Konstantinápolyba, de Mihad béggel való eljegyzése hirtelen felbomlott, mire a száp asszony egy Szmirna melletti fürdőbe utazott, ahol egy ott tartózkodó perzsa kán szerelemre gyuladt iránta és menyasszonyává tette. Az asszonynak egy aradi rokonához irt levele szerint, az elmúlt héten már a lakadalmat is megtartották és az aradi szép asszony felesége lett a perzsa kánnak.

A bíró választás áldozata. Parajdon január 17-én folyt le a bíró választás. Természetes, hogy nagyot ittak az új bíró egészségére. Nagy Márton nevű székely atyafi, áldomás után a korcsmából kijövet megsikamlott s koponyájával oly szerencsétlenül vágódott a kijárat kőgrádicsához, hogy még az napon meghalt.

Véres lakadalom. Sály községben csak nem rég tartotta meg a lakadalmát Molnár Károly odavaló gazda. A lakadalmon a falu leányai és legényei mind jelen voltak és javában folyt a mulatság, amikor Máté Dániel és Máté György sályi lakosok valami fölött hajbakaptak Turcsoki Józseffel. A veszekedés hevében a két testvér baltát ragadott s azzal Turcsokit agyba-főbe verték, úgy, hogy a nyolcz sebből vérezve holtan rogyott a földre. A gyilkosokat a násznép fogta le s átadta a tibold-daróczi csendőröknek, akik a két testvért vasraverve vitték be a debreczeni ügyészség fogházába.

Egy éhenhalt koldus hagyatéka. Szent-Pöltenben, Peizel Mátyás ottani 66 éves levélhordó a minap éhhalállal mult ki. Napi eledele egy darab kenyér és egy korsó viz volt. Nyáron kijárt az erdőbe galyakért, hogy télen legyen mivel fűtenie. Eközben bogyókkal és gyökerekkel táplálkozott. Szomszédjai egy kis zugot adtak neki, ahol meghúzódott. Rongyokba burkoltan járt aztán koldulni, hogy éhen ne vesszen. De végre is ez a sors érte utól és a csontvázzá asszott em-

bert nemrég hallva találták. Mikor a hatóság emberei eljöttek érte és szalmazsákját átkutatták, három takarékpénztári könyvet találtak 30.000 koronáról. A vagyonon négy sanyaru viszonyok közt élő nővére osztozkodik.

A világ legvastagabb feje. Ez a fő egy amerikai világpolgárnak a vállain nyugszik. Tulajdonosát ennek az óriás koponyának, amelynek kerülete nyolczvanegy centiméter, Jennings Arturnak hívják és házalói minőségben működik Coloradó államban. Jennings különben már nem tulajdonosa, hanem csak haszonélvezője a koponyájának. A tulajdonjogot eladta a Boulder City-féle orvosgyetemnek, amely háromezer dollárt ajánlott föl érte. Ezer dollárt rögtön kifizettek Jenningsnek, a többit az örökösei kapják, halála után. Ez az adás-vételi szerződés kétségtelenül akkor válna a legérdekesebbé, ha Jennings ur halála után — perre kerülne a dolog.

Havazás Törökországban. Irja az ujság, hogy két nap óta Törökországban még eddig soha sem tapasztalt erős havazás állott be. A Konstantinápoly környékét a nagy hótól nem lehet bejárni se lóháton, se járművekkel.

Ritka meglepetés. Midőn II. József király először utazott Magyarországon, Pestet is utjába ejtette. A város polgármestere azonnal egybehívta a tanácsot, mely elé a következő határozati javaslatot terjesztette: 1. A királyt valamivel meg kell lepni. 2. E meglepetésnek azonban nem szabad sokba kerülni. 3. A népnek is örömet kell vele szereznünk. Másnap a következő névtelen levél érkezett a polgármesterhez egyik jóakarójától: »Tisztelettel vagyok bátor indítványozni, hogy a diadalkapura, melyet a császár tiszteletére emelnek, akasztassék fel polgármester ur, mert ez bizonyára meglepi a királyt. 2. Nem kerül sokba és 3. A népnek rendkívül nagy örömet szerez.« Hogy a polgármester e ritka meglepetési javaslatot a tanács elé terjesztette-e: arról nem szól a krónika.

A „Vasárnap“ szeretet munkája.

Lapunk terjesztése. Az udvarhelyi Egyházi Értekezlet a jan. 25-én rendezett egyházi estély jövedelmét, kiegészítve azt 24 koronára, a Vasárnap terjesztésére fordította.

Özv. *Verestői* Lajosnétól, sz. Asztalos Linától ugyan e célra egy (1) koronát vettünk. Mindkét adományt köszönettel nyugtázva, tudatjuk, hogy a Vasárnapot székelyudvarhelyi egyházunk tizenhárom szegényebb sorsu, de büzgő hívének megindítottuk. A Vasárnap terjesztését ajánljuk tehetősebb, áldozatkész hiveink szives figyelmébe.

A szerkesztő póstája.

B. A. Stána. Intézkedtünk, hogy a hiányzó számok megküldessenek. Gondunk van, hogy ezután rendszeren járjon.

K. J. Tömös. A lapot megindítottuk Azugába Gidófalvi Albert címére. Három előfizető kimaradt számait újból megküldöttük A tavalyi számokért irtunk Kolozsvárra. Köszönet a szives fáradozásért.

Cs. A. Ezek már jobbak. A nekünk valókat kiválogatjuk és közöljük.